

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuteropvang Pinkeltje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 11 april 2019

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 5 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf Kleurentuin, peuteropvang Pinkeltje. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Boxtel een onderzoek uitgevoerd.

**Kinderopvangorganisatie:
Kindcentrum Kindertuin
Projecten B.V.**

L RK-nummer: 284334601

Totaal aantal doelgroeppeuters: 13

Wat gaat goed?

Peuteropvang (POV) Pinkeltje gebruikt een programma dat gericht is op een brede ontwikkelingsstimulering van de peuters. De pedagogisch medewerkers bieden de peuters een prettige speelleeromgeving. Wanneer een peuter extra zorg nodig heeft die Pinkeltje niet kan bieden, dan zet de peuteropvang zich er voor in dat de peuter deze zorg krijgt. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat zij op de hoogte blijven van deze extern geboden zorg. De contacten met ouders en andere partners die van belang zijn voor de ontwikkeling van de peuters, verlopen naar tevredenheid. De pedagogisch medewerkers krijgen kansen om aan de vergroting van hun professionaliteit te werken.

Wat kan beter?

POV Pinkeltje volgt de (brede) ontwikkeling van de peuters nog niet op een systematische manier. Hierdoor is niet duidelijk of het aanbod en de begeleiding van de peuters goed passen bij wat zij nodig hebben en bij de (eventuele) achterstand die zij moeten inhalen. De inrichting van de ruimte en het educatief handelen van de pedagogisch medewerkers kan nog meer gericht zijn op taaluitlokking bij de peuters. Bij de peuters die externe zorg krijgen, ligt er een kans om het aanbod en de begeleiding op de peuteropvang beter te laten aansluiten op deze externe zorg.

Verder kan Pinkeltje nog niet vaststellen of de oudste peuters voldoende zijn toegerust voor de start op de basisschool. Ook wordt er nog niet gericht gekeken naar de kwaliteit van de geboden voorschoolse educatie. Tenslotte zou POV Pinkeltje met anderen in

gesprek kunnen gaan over de kwaliteit die ze levert en waar nog verbetering mogelijk is.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuteropvang Pinkeltje.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep(en), documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoördinatoren en locatiemanagers. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en/of de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
 - V Voldoende
 - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang Pinkeltje.

Conclusie

De kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Pinkeltje is in algemene zin van voldoende niveau. Binnen het ontwikkelingsproces kan het volgen van de ontwikkeling van de peuters beter. Verbetermogelijkheden liggen er ook bij de resultaten en de kwaliteitszorg.

Het is nu niet duidelijk wat de vve-peuters moeten bereiken aan het einde van de peuterperiode omdat hiervoor nog geen doelen zijn gesteld. Ook is het wenselijk doelen te bepalen voor de verschillende kwaliteitsaspecten van vve. Vervolgens kan nagegaan worden of deze doelen bereikt worden en op welke punten kwaliteitsborging of verbetering nodig is. Het gemeentelijke convenant biedt hiervoor voldoende aanknopingspunten. De eigen conclusies zouden dan gebruikt kunnen worden voor verantwoording en een kwaliteitsdialoog met belanghebbenden.

Context

Peuteropvang (POV) Pinkeltje is onderdeel van kindcentrum Kindertuin. Kindcentrum Kindertuin biedt naast peuteropvang ook kinderdagopvang en tussen- en buitenschoolse opvang aan. POV Pinkeltje is gehuisvest in Brede School Selissenwal. Binnen dit verband wordt samengewerkt met de Stichting Brede Scholen Boxtel, Buurtsportwerk en de Prinses Amaliaschool.

Met extra subsidie van de gemeente is recent een tweede peutergroep gestart. In totaal zijn er tweeëntwintig peuters, waarvan dertien doelgroeppeuters. In de bezochte peutergroep waren tien (van de dertien) peuters aanwezig, waarvan zes doelgroeppeuters. De meeste doelgroeppeuters stromen door naar de Prinses Amaliaschool.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft in april 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuteropvang Pinkeltje.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Aanbod (OP1): gericht op de brede ontwikkelingsstimulering

Het aanbod is van voldoende kwaliteit. POV Pinkeltje gebruikt een programma voor voorschoolse educatie waarin de brede ontwikkeling van peuters wordt gestimuleerd op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. De thema's uit de jaarplanning zijn vertaald naar een weekplanning. Naar eigen inzicht vervangen de pedagogisch medewerkers geplande thema-activiteiten voor andere activiteiten. Hierbij houden zij geen rekening met het doel van de aanvankelijke activiteit. Dit is een aandachtspunt, want hierdoor kan de doorgaande lijn in het aanbod (en de gewenste herhaling van activiteiten voor vve-peuters) in het gedrang komen. Er liggen twee andere belangrijke aandachtspunten.

Ten eerste houdt het geplande aanbod geen rekening met verschillen in ontwikkelingsniveaus tussen bijvoorbeeld de jongste en oudste peuters en verschillen tussen de doelgroepeuters. Door ontwikkelingsgegevens te gaan betrekken bij de themaplanning, kan het aanbod passender gemaakt worden op de ontwikkelbehoeften van de peuters. Dit vraagt wel een beter zicht op de ontwikkeling van de peuters (OP2).

Het tweede punt betreft de inrichting van de speelleeromgeving. Door deze te verrijken, kan de mondelinge taalvaardigheid (waaronder de woordenschat) en de ontluikende geletterdheid van peuters meer worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld met een leesschrijfhoek en interessante (echte) materialen die uitlokken tot ontdekken en communiceren.

Zicht op Ontwikkeling (OP2): te beperkt zicht op de (brede) ontwikkeling van de peuters

Deze standaard is als 'kan beter' gewaardeerd. Na de intake ontbreekt namelijk een regelmatige en systematische informatieverzameling over de *brede* ontwikkeling van de peuters. De observaties die gedaan

worden, zijn gericht op de sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling maar niet op de taal- en rekenontwikkeling. Dit 'smalle' zicht op de ontwikkeling van de peuters, maakt het moeilijk om het aanbod en de zorg en begeleiding aan te passen aan zowel de hele groep als aan de individuele peuter. En hiernaast belemmert dit een adequate en vroegtijdige signalering van een (mogelijke) ontwikkelingsachterstand of voorsprong. Dit wordt versterkt door het feit dat er geen structurele oudergesprekken plaatsvinden over de ontwikkelingsvoortgang van de kinderen, ook niet met ouders van peuters met een vve-indicatie. Overigens neemt de voorschool bij de doelgroepeuters aanvullend de peutertoetsen taal en rekenen af. Maar hiermee blijft het zicht op de brede ontwikkeling beperkt. Hoewel het systematisch volgen van de ontwikkeling van de peuters dus beter kan, signaleren de pedagogisch medewerkers op basis van 'ervaring en intuïtie' bijzonderheden in de ontwikkeling van peuters. Zij bespreken deze punten met elkaar en in het zorgoverleg met de consulent Jeugd en gezin. Maar hierna is het niet duidelijk hoe de begeleiding van het kind er vervolgens uitziet. Ergens (bijvoorbeeld in de logboeken) zou zichtbaar gemaakt moeten worden wat het doel is, wat de begeleiding zal zijn en wanneer en hoe de extra hulp geëvalueerd gaat worden. Dit is nodig voor alle kinderen met een achterstand, maar zeker ook voor de doelgroepeuters. Ook voor hen ontbreekt de vertaalslag naar een planmatige begeleiding zodat zij de achterstand kunnen inhalen.

Pedagogisch-educatief handelen (OP3): De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters in hun ontwikkeling

Deze standaard waarderen we als 'voldoende'. De pedagogisch medewerkers handelen voldoende stimulerend en bieden een prettige speelleeromgeving. Alle peuters worden zoveel mogelijk bij de activiteiten betrokken, zonder dwang. Wel zien we enkele stijlverschillen tussen het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers, waarbij de ene stijl meer aansluit bij de visie van Kindertuin/Pinkeltje (Thomas Gordon). Binnen het educatief handelen kunnen de pedagogisch medewerkers veel meer stimuleren dat peuters mondelinge taal gebruiken en met elkaar in gesprek gaan. Zo kan ook vastgesteld worden of de peuters de thema-woorden al gebruiken. Nu zijn de pedagogisch medewerkers veel zelf aan het woord. Wel zagen we bij het opruimmoment een mooi voorbeeld van hoe peuters met elkaar moesten overleggen.

(Extra) ondersteuning (OP4): Extra hulp voor peuters als dat nodig is

Deze standaard waarderen wij als 'voldoende'. De peuterspeelzaal heeft enkele peuters met bijzondere ondersteuningsbehoeften die externe zorg buiten de voorschool krijgen. Het zes wekelijkse zorgoverleg met de basisschool en de gemeentelijke consulent Jeugd en gezin, speelt een belangrijke rol bij de signalering van en de toeleiding naar deze externe zorg. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat zij op de hoogte blijven van de externe geboden zorg. Bijvoorbeeld door zelf actief contact te zoeken met de

hulpverlener, via het 'schriftje' (logopedie) en via tussendoorgesprekjes met ouders. Er ligt nog een kans om het aanbod en de begeleiding op de peuterspeelzaal beter te laten aansluiten op de externe zorg. Dit gebeurt nu te impliciet. Door tussentijdse en einddoelen te koppelen aan de zorgdossiers van deze peuters, wordt het mogelijk planmatiger te werken aan de ontwikkeling van deze peuters.

Samenwerking (OP6): Prettige samenwerking met vroegschool, ouders en andere partners; kansen voor intensivering met vroegschool

De samenwerking met partners die relevant zijn voor de ontwikkeling van de peuters, is van voldoende niveau. De samenwerking met externe zorgverleners en met de gemeente verloopt naar tevredenheid. Dit geldt ook voor de samenwerking met de ouders. Hoewel Pinkeltje niet standaard met alle ouders gesprekken voert, voelen ouders zich welkom bij de pedagogisch medewerkers. Het inloopmoment draagt hier ook aan bij. Met de vroegschool is de samenwerking volop in ontwikkeling. In de afgelopen periode stond vooral het gezamenlijk borgen van doorgaande lijnen centraal. Het stimuleren en vasthouden van ouderbetrokkenheid is een voortdurende uitdaging voor zowel de voor- als vroegschool, en is een gezamenlijk speerpunt.

Ook vindt er een warme overdracht van kindgegevens plaats. Hierbij is het overigens opvallend dat de overdrachtsgegevens niet geheel in lijn liggen met de afspraken die vastliggen in het gemeentelijk convenant (zie ook toelichting OR1).

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie

K

V

G

OR1 Ontwikkelingsresultaten

Ontwikkelingsresultaten (OR1): Nog geen volledig zicht op het bereikte eindniveau van doelgroeppeuters

De kwaliteit op deze standaard kan beter. POV Pinkeltje werkt nog niet vanuit hoge verwachtingen en einddoelen die doelgroeppeuters aan het einde van de voorschoolse periode zouden moeten behalen voor taal, rekenen en voor de sociale en motorische competenties. In het gemeentelijk convenant ligt echter de afspraak vast dat de resultaten die de voorscholen behalen met de doelgroeppeuters, afgeleid moeten zijn van onder meer de doelstellingen en mijlpalen van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO). Deze zijn gericht op de vier domeinen van vve: taalontwikkeling, rekenontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. Een peutervolgsystematiek ontbreekt ook om de ontwikkeling van de vve-peuters op deze

tussendoelen en mijlpalen systematisch te volgen en te evalueren. De vraag kan daardoor niet beantwoord worden in hoeverre de doelgroepeuters de einddoelen bereiken zodat zij goed toegerust zijn voor de basisschool. Hiernaast constateren we dat het overdrachtsformulier naar de vroegschool, niet aansluit bij het convenant. In het convenant maakt de gemeente de afspraak met de voor- en vroegscholen, dat de tussendoelstellen en mijlpalen in de ontwikkeling van een kind zijn opgenomen in het overdrachtsformulier van voor- naar vroegschoolse periode. Zij dienen dan als leidraad om een beredeneerd aanbod, passend bij de ontwikkelingsbehoeften van het kind te formuleren bij de overgang van voor- naar vroegschoolse periode. Het overdrachtsformulier geeft slechts een beperkt beeld van de taalontwikkeling, en gegevens over de rekenontwikkeling ontbreken in het geheel. Hierdoor komen de beoogde doorgaande lijn naar de voorschool en het uiteindelijke doel, een betere startpositie in groep 3, in het gedrang.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

Kwaliteitszorg (KA1): systematische evaluatie van vve-kwaliteit kan beter

Deze standaard beoordelen we als 'kan beter', omdat er nu nog geen kwaliteitsdoelen voor de voorschoolse educatie zijn gesteld. Op gemeentelijk niveau zijn daartoe wel belangrijke aanzetten aanwezig. De afspraken in het 'Convenant Buxtels Model', kunnen namelijk gezien worden als kwaliteitsindicatoren. Op basis daarvan zou (de houder van) Pinkeltje systematiek kunnen ontwikkelen om op basis van onderzoek vast te stellen of ze haar eigen vve-kwaliteit ook waarmaakt. Samen met de mogelijkheid om de ontwikkelingsresultaten bij de oudste peuters zichtbaar te maken, kan de houder dan over eigen kwaliteitsoordelen beschikken. Ook verloopt de kwaliteitsverbetering niet planmatig. Hier ligt een tweede punt van aandacht. Uit de groepsbezoeken en de overlegmomenten komen verbeterpunten naar voren. De uitwerking van deze verbeterpunten, vindt nu 'gaandeweg' plaats. Maar het biedt meer houvast voor iedereen wanneer vooraf helder is wat er wanneer bereikt moet zijn, en wie daarbij welke rol hebben.

Kwaliteitscultuur (KA2): voldoende professioneel, maar kansen om met en van elkaar te leren

De kwaliteitscultuur is van voldoende niveau. Alle pedagogisch medewerkers zijn in het verleden opgeleid in het programma voor

voorschoolse educatie en de visie die daarachter zit. In het scholingsplan is opgenomen dat de medewerkers zich verder professionaliseren. Zij krijgen de gelegenheid een verdiepingstraject vve te volgen. Niet iedereen is hiertoe bereid. Dit is jammer, omdat het werken met doelgroepeuters een specifieke deskundigheid vraagt.

Vanuit Kindertuin zijn coaches beschikbaar die coachingtrajecten uitvoeren met medewerkers.

De pedagogisch medewerkers zouden meer met en van elkaar kunnen leren 'op de werkvloer', door samen te reflecteren op activiteiten en doelen en elkaar feedback te geven.

Verantwoording en dialoog (KA3): verantwoording van vve-kwaliteit en dialoog daarover kan beter

Deze standaard waarderen wij als 'kan beter'. Hoewel er al wel in bepaalde mate sprake is van verantwoording afleggen aan externen, kan de verantwoording van de vve-kwaliteit vollediger worden wanneer voor meer vve-aspecten ambities en doelen worden vastgelegd en hierop een gerichte evaluatie volgt. Zo komen deze ook meer in lijn met de verantwoordingsafspraken die de houder met de gemeente heeft afgesproken in het 'Convenant Boxtels Model'. Hierin staan namelijk ook voor de peuters ambities en doelen verwoord over wat een peuter zou moeten kunnen bij de start van de basisschool. Ten slotte kan Pinkeltje interne en externe belanghebbenden meer betrekken bij de ontwikkeling van haar beleid.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Er is door de houder van peuteropvang Pinkeltje geen gebruik gemaakt van de hierboven genoemde mogelijkheid.